

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

Кафедра педагогіки та психології

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи бакалавра

на тему: Угорські дитячі програми як носії морального виховання

Виконала: студентка IV-го курсу,
напряму підготовки (спеціальності)
0101 Педагогічна освіта
6.010101 Дошкільна освіта
Кочіш Е. А.

Керівник: Балог Л. І.
Рецензент:

Берегово – 2016 р.

Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériuma

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Pedagógia és Pszichológia Tanszék

Kocsis Enikő

A magyar gyermekműsorok erkölcsi nevelése

Szakdolgozat

Témavezető:

Balogh Livia

Recenzens:

Beregszász – 2016

Зміст:

Вступ.....	5
1.1 Ціль ,завдання,гіпотези,методика	6
1.2.Перегляд бібліографії	6
II.Телевізор,як нагороджений ЗМІ.....	7
2.1.Участь медії у понятті і користуванні медії	8
2.2.Дитинство і телебачення	10
2.3.Роль казки у житті дітей	11
2.4.Дитина дошкільного віку,як приймач.....	13
III Казка.....	14
3.1.Формування казки	15
3.2.Типи та жанри казок.....	16
3.3.Визначення казки Bauer Gabriella	18
3.4.Типи казок за походженням	19
IV Спостереження	21
4.1 RTL.....	21
4.2 TV2.....	26
4.3 M2.....	29
Угорське резюме.....	34
Українське резюме	36
Використана бібліографія	38

Tartalomjegyzék

Bevezetés	5
1.1 Célok, feladatok, hipotézisek.....	6
1.2 Szakirodalmi áttekintés.....	6
II. A televízió, mint „kitüntetett” médium.....	7
2.1 A szülők, nevelők szerepe a médiaértésben és a médiahasználatban.....	8
2.2 A gyermekkor és televíziózás	10
2.3 A mesék szerepe a gyerekek életében: hallgassuk vagy nézzük?	11
2.4 Az óvodáskorú gyermek, mint befogadó	13
III. A mese	14
3.1 A mese kialakulása és története.....	15
3.2 Mese típusai, műfajai.....	16
3.3 Bauer Gabriella féle mese meghatározás.....	18
3.4 Mese típusai eredet szerint	19
IV. Megfigyelés.....	21
4.1 RTL klub	21
4.2 TV2.....	26
4.3 M2.....	29
Összefoglalás	34
Резюме	36
Felhasznált irodalom	38

Bevezetés

Ez a téma jelenleg nagyon aktuális. A gyermekek többsége a média közelében nő fel (internet, televízió, újságok, stb.).

A tévénézés korai gyermekkorban kezdődik és egész életen át tart. A többi médium írni-olvasni tudást igényel, a televízió viszont kevés figyelmet és elmélyülést. Kisgyermekkorban nem igazán akad más olyan szórakozási lehetőség, melyhez már eléggé érettek lennének.

A televíziót leginkább a gyermekekre tartják károsnak, hiszen még nincsenek élettapasztalataik, kialakult értékrendjük, és nem tudják tökéletesen elhatárolni a fikciót a valóságtól.

A gyermekkorban szerzett tapasztalatok határozzák meg a társas kapcsolatok további alakulását, értékrendszerük kialakulását. A fiktív tartalmak, melyeket esetenként el is túloznak, valóságnak tűnhetnek, a megfelelő tapasztalatokkal nem rendelkező gyermekek számára.

Mivel a televízió audiovizuális médium, ezért mindenki számára könnyen érthetőek. Mégis szükséges a gyermekek érzelmi, értelmi fejlettsége ahhoz, hogy az észlelésen kívül értékelni és értelmezni is tudják a látottakat.

Célom, hogy a gyerekek a televíziót hasznos információ szerzésére használják. Szakdolgozatommal szeretném a szülőket illetve pedagógusokat is arra biztatni, hogy válogassák meg a gyermekek számára ajánlott gyermekműsorokat, mert a pozitív dolgok mellett, negatívan is hatnak/ hathatnak, azok a műsorok, amelyek kifejezetten gyerekek számára ajánlottak.

Ahogy a szakdolgozatom témája is mutatja, a gyermek erkölcsére nagy hatással vannak a gyermekműsorok. Három tévécsatornát alapul véve, megfigyeltem a gyerekek számára ajánlott műsorokat és azok hatását a gyermekekre.

*„Nincs még egy olyan nem szülői hatás,
amely annyira áthatná a gyermek életét, mint
a televízió.”*

(Dorothy és Jerome Singer)

1.1 Célok, feladatok, hipotézisek, módszerek

A médiából a felnőttek információt kapnak, úgy pozitívat, mint negatívat. Nincs ez másként a gyerekeknél sem. A média körülveszi őket: újságok, internet, rádió, televízió, stb. Szinte észrevétlenül tanulnak belőle vagy éppen negatív hatások érik őket, a média által. A televízióban nem csak a felnőtteknek szóló tartalmak lehetnek károsak a gyerekekre, hanem azok is, amik éppen az ő korcsoportjukat célozzák meg. A különböző mesék, rajzfilmek vagy gyermekműsorok, korántsem annyira építőjellegetűek, mint azt gondolnánk. A negatív hatások mellett, persze pozitívumok is szólnak a mesék mellett, de mi szülők, és pedagógusok vagyunk felelősek azért, hogy a gyerek mit néz otthon, az iskolában vagy az óvodában.

Leendő óvodapedagógusként, feladatomban érzem, hogy megfigyeljem a gyerekeknek szóló műsorokat, hogy mit és hogyan közvetítenek a gyerekek felé?! Milyen hatással vannak ezek a műsorok a gyerekekre? Célom, hogy óvónőként, majd felhívjam a szülők figyelmét is arra, hogy a mesenézés, nem minden esetben pozitív.

Szakedolgozatomhoz, a megfigyelés módszerét vettem alapul. A megfigyelés alatt, szeretném bizonyítani, hogy igenis szükséges megválogatnunk - a fejlődés szempontjából - azt, hogy akár gyermekeinket, akár óvodásainkat milyen hatások érik, már kisgyermek kortól.

1.2 Szakirodalmi áttekintés

Nem lehet eléggé hangsúlyozni a szakirodalmi áttekintés fontosságát, hiszen a szakdolgozat írása során ez fogja biztosítani a megfelelő elméleti háttérrel és alátámasztani a saját magunk által gyűjtött tapasztalatokat.

Szakedolgozatom, főként Dr. Kósa Éva pszichológus és médiakutató művein alapszik. Pontosán ismerteti a „Média szerepe a gyermekek fejlődésében” című írásában, hogy hogyan hat a média az emberekre. Sokat ír arról, hogy a gyerekek mit értenek a televízióban látott műsorokból, mi az, ami tényleg valóság és mi az, ami csak fantázia. Sokat ír arról, hogy a szülőknek illetve nevelők milyen nagy szerepe van abban, hogy a gyerek megértse a médiát és a javára fordítsa azt.

Marie Winn újságíró „Gyerekek gyerekkor nélkül” című könyvének lényeg, az, hogy a televíziónak csak negatívuma van, és a tévzés a gyerekkor megszűnéséhez vezet. Az 1977-ben publikált művében Winn inkább abban látja a gyerekkor megszűnésének okát, hogy a felnőttek nevelési szokásaikat a televízióban látottak alapján módosították. A nevelés könnyűnek semmiképpen sem mondható feladatát a televízióra bízák.

Nagyon korán középpontba kerültek a azok a népszerű lélektan körébe tartozó írások, amelyek a gyerekkor eltűnését a média egyik közvetlen hatásaként írják le. Erről bővebben ír Neil Postman „Eltűnőben a gyerekkor ” című könyvében. Postman a modernitás éveiben élő gyerekekkel kapcsolatos változások okának leginkább az elektronikus médiát tartja.

Winnhez hasonlóan Postman a nyomtatott szöveg és elektronikus média különbözőségeiből indul ki, és az elektronikus médiumok legnagyobb problémájának azt tartja, hogy a televízió „mindent feltáró médium”.

II. A televízió, mint „kitüntetett” médium

Az előadás témája szempontjából fontos számunkra, hogy a gyerekek csoportja különösen védetlen a média, és ezen belül elsősorban a televízió hatásaival szemben.

A televízió gyerekekre gyakorolt hatásában nem az a legaggasztóbb, ahogyan a kifejezetten gyerekek számára készült műsorok hatnak rájuk - bár a tévénzés miatt az egyéb tevékenységek csökkennek, és ez is járhat negatív következményekkel. Nagyobb gond az, hogy nagyon sok gyerek már egészen kicsi korától kezdve válogatás nélkül néz, nézhet bármilyen műsort. Ezért is nevezik a televíziót gyakran "elektromos babysitternek", mivel a szülők gyakran azért engedik, hogy gyerekeik már kicsi koruktól kezdve korlátozás nélkül televíziót nézzenek, mert így nyugodtan végezhetik egyéb tevékenységüket. Kutatási adatok szerint a 3-5 éves gyerekek 36%-a, a 6-9 évesek 60%-a, a 10-13 évesek 75%-a maga kapcsolja be a tévét.

A nem életkoruknak való tartalmak hatását még fokozza az is, hogy a gyerekek gyakran egészen másképp értelmezik a televízióban látottakat, mint a felnőttek. A következő fejezetben azt járjuk körül, hogy milyen tényezők játszanak szerepet a televíziós ábrázolás megértésében gyerekeknél, hiszen a hatás mindenképp attól függ, miként értelmezzük a média üzeneteit. . [Dr. Kósa Éva: A média szerepe a gyerekek fejlődésében, 6. old.]

Vajon mennyire tekintik a televízióban ábrázolt eseményeket és szereplőket valóságosnak vagy kitalálnak a műsorok nézői? Mennyire tudnak a gyerekek különbséget tenni a realitás és

a fantázia szülte tartalmak között? És egyáltalán, miért fontos az, hogy mit tekint egy gyerek reálisnak vagy irreálisnak a televízióban látottakból?

Ez a különbségtétel nagyon jelentős tényező, mivel az erre vonatkozó vizsgálatok eredményei szerint a televíziós tartalmak attitűdökre és viselkedésre gyakorolt hatása nagymértékben függ attól, hogy a néző mennyire ítéli igaznak, reálisnak, valósnak a látottakat. Általánosságban az mondható, hogy minél valószerűbb egy esemény, annál jelentősebben befolyásolhatja a viselkedést és a gondolkodást, és meghatározhatja a kiváltott érzelem erősségét és természetét is. Reálisnak ítélt tartalom esetében a gyerekek sokkal inkább hajlanak a szereplők helyébe képzelni magukat, mintha a látottakat fiktív, kitalált történetnek, eseménynek tartják.

A kisebb óvodáskorúak esetében gyakori, hogy a televíziót valóban egy "mágikus ablak"-nak tekintik, amin keresztül a valóság egy darabkáját lehet látni. Ők hajlamosak azt hinni, hogy a televízióban látható emberek a tévédobozban élnek, és ugyanúgy ismerik a nézőt, mint ahogy ők a szereplőket. Nem értik meg, hogy a tévéműsor lehet "kitalált", és a szereplők színészek. Úgy gondolják, hogy a tévészereplőkkel interakcióba lehet lépni, mivel ők látják a szereplőket, és beszélnek hozzájuk a képernyő előtt ülve. Kölcsonosnak ítélik a kapcsolatot, és azt hiszik, a szereplők is ugyanúgy vannak vele. Ezek a paraszociálisnak nevezett interakciók azután gyakran vezetnek csalódottsághoz, amikor a tévéből ismert szereplőkkel találkoznak, és azok nem ismerik meg őket.

7-9 éves kor körül a gyerekek általában már kétség nélkül felismerik, hogy a televízió nem szó szerint egy "mágikus ablak" annak ellenére, hogy képes a valóságot reálisan is ábrázolni. Egyre inkább megértik, hogy a tévéműsorok jó része nem a valós életből kiragadott jelenet, hanem fikció, álvalóság, amit színészek játszanak el. [Dr. Kósa Éva: A média szerepe a gyerekek fejlődésében, 8. old.]

2.1 A szülők, nevelők szerepe a médiaértésben és a médiahasználatban

A filmek, tévéjátékok, drámák stb. esetében a tartalom szerkezetének, az események időrendi sorrendjének (szekvenciaszerű egymásra épülésének) visszaadása 8-10 éves korig többnyire nem a felnőttek értelmezésében lényeges szempontok alapján történik. Általában csak 10 éves kor után jellemző a cselekedetek motívumainak többé-kevésbé pontos felismerése.

Az ennél fiatalabb gyermekek inkább egymástól független események egymás mellettiségeként fogják fel a darabok tartalmát, sőt a kisebb gyerekek még a helyszíneket sem tudják a történet sorrendjének megfelelően összerakni.

Óvodásokkal végzett vizsgálatokban azt találták, hogy a mesefilmek tartalmának megértését, a megfelelő hatás elérését elősegíti az, ha a gyerekek a felnőtt irányításával összefoglalóan megfogalmazzák, megbeszélik a látottakat. Mint korábban láttuk, jelentősen segíti a történet megértését az is, ha az ábrázolásban a helyszínek, a cselekményidők és a nézőpontok nem váltakoznak. [Dr. Kósa Éva: A média szerepe a gyerekek fejlődésében, 13. old.]

Mint az előzőekből láttuk, a gyerekek gyakran évekig nem értik meg, vagy félreértik a televízióban látottakat. A fentiek fényében még inkább indokolt hangsúlyozni, milyen kiszámíthatatlan következményekkel járhat gyerekeknél a nem nekik szóló, erőszakkal, brutalitással, szexualitással, de gyakran "csak" csalódásokkal, ármánnyal, veszteségekkel teletsúfolt felnőtt "mesék" rendszeres fogyasztása. A feldolgozatlan élmények, a meg nem értett szorongató cselekmények, azok véres, de sokszor megtorlatlan következményei bizonyítottan káros hatásúak. Növelhetik az agressziót, szorongásos vagy vegetatív tüneteket okozhatnak, sokszor ok nélkülinek látszó viselkedészavarokhoz vezetnek, és erős befolyást gyakorolnak a felnőttek világáról, annak működéséről alkotott képre.

Ráadásul megértés nélkül a televízió lehetséges kedvező hatásai sem érvényesülhetnek. A meg nem értett tartalmak, a látott viselkedések indítékainak, következményeinek félreértelmezése vagy fel nem ismerése a pozitív modellálás esélyét is csökkenti.

Természetesen az volna jó, ha a gyerekek egyáltalán nem néznének olyan műsorokat, melyek nem a korosztályuknak szólnak. Gyermekorvosok és pszichológusok egyáltalán nem javasolják, hogy a három év alattiak akár csak kis mennyiségben is tévét nézzenek. A nemzetközi és hazai tapasztalatok viszont azt mutatják, hogy nem ez a helyzet. Egy kutató keserű megjegyzése szerint az a szülő, aki azonnal kipenderítene a lakásából egy idegent, akit hazaérve a nappaliban talál verekedés, káromkodás és szexuálisan nyílt viselkedés közben, ugyanezt az idegent nap mint nap megtűri a képernyőn. [Dr. Kósa Éva: A média szerepe a gyerekek fejlődésében, 15-16. old.]

2.2 A gyermekkor és televíziózás

A média gyermekekre gyakorolt hatását már sokan kutatták. Alapvetően egy nézetet oszt Marie Winn újságíró, és Neil Postman médiaszakértő, akik könyveikben (Gyerekek gyerekkor nélkül, *Eltűnőben a gyermekkor*) a televízió átkos szerepét abban látják, hogy a tévénézés a gyermekkor megszűnéséhez vezet. Postman ezt akár azon keresztül is belátni véli, hogy a mai mesék inkább a felnőtteknek szólnak. Könyve szerint a gyerekek elvesztik védelmüket a világgal szemben. A televízió több évszázadon át tradícióvá vált kulturális elkülönítés által szült határokat igyekszik elmosni. Olyan "titkokba" avatja be a gyermeket, amelyet szüleitől, kortársaitól, pedagógusaitól - környezetétől - semmiképpen sem tudhatna meg. Ugyanakkor a titok fogalma is megszűnik létezni, hiszen a televízió olyan dolgokat is nyilvánosságra hoz amelyek magánügynek számítanak. Gyakran tesznek ilyet a magyar kereskedelmi televíziók, késő délutáni, esti műsoraikban. Postman szerint ezek vezetnek a szégyenérzet ismeretlenségéhez, ami által az önkontroll és a büntudat vesz el. Ez utóbbi megállapítás ugyan vitatónak tűnik, hiszen az önkontroll nem áll kölcsönösen fontos kapcsolatban a szégyenérzettel. [Neil Postman – *Eltűnőben a gyermekkor*, (fordította: Nemes Attila) New York, Vintage Books, 1994.]

Az 1977-ben publikált művében Marie Winn inkább abban látja a gyerekkor megszűnésének okát, hogy a felnőttek nevelési szokásaikat a televízióban látottak alapján módosították. A nevelés könnyűnek semmiképpen sem mondható feladatát a televízióra bízzák. Persze érdemes megvizsgálni azokat az okokat is, amelyek megkönnyítik, sőt egyetlen alternatívává teszik a televíziós nevelést. Ez azonban a szociológia tárgyköre. . [Marie Winn - *Gyerekek gyerekkor nélkül*, Gondolat kiadó, Budapest, 1990, 296. old.]

A közhelyként is emlegetett hatások azonban kétségkívül túlmutatnak a szocializáció folyamatában okozott változásokon. Olyan problémákat tulajdonítanak a televíziónak, mint az iskolai teljesítményromlás, az erőszak elterjedése és növekvése a társadalomban, főiskolások, egyetemisták olvasási és helyesírási hibái. Ezen továbblépve a videojátékok, számítógépek elmagányosító, antiszociális hatásától is sokan féltik a fiatalságot.

A kisgyermekes esetében sokan az alkotó fantázia megszűnésétől tartanak a készen kapott képek okán. Egyes vélemények szerint pedig a televízió nézése teljes inaktivitáshoz vezet. Kísérletek ezzel ellentétben azt mutatták, hogy az óvodáskorú gyermek tévénézés közben is figyel környezetére, sőt játéka folytonos marad.

A televízió használható a jutalmazás és büntetés eszközeként. Vannak családok, ahol a gyerekek büntetésből nem nézhetnek televíziót. Az aktív családtagként való felhasználás valahogy úgy képzelhető el, hogy egy-egy műsor után a család megbeszéli a látottakat, elhangzottakat.

A televízió gyermekekre gyakorolt hatása mégis leginkább annak a függvénye, hogy milyen műsorokat néznek - nézhetnek. Mivel a reklám a televíziós műsorok elkerülhetetlen részét képezik, ezért érdemes nagyító alá venni őket. [Dr. Kósa Éva, Vajda Zsuzsanna - Szemben a képernyővel, Eötvös József Könyvkiadó, 1998]

2.3 A mesék szerepe a gyerekek életében: hallgassuk vagy nézzük?

Mi a helyzet a nézett mesével? A kisgyerekeknek nagyon nagy a kép-éhsége, mert sok feldolgoznivalója van. De a picik még nem tudnak különbséget tenni belső és külső kép között. A külső kép nem járul hozzá a feldolgozáshoz, sőt, feldolgozhatatlan információkkal árasztja el és blokkolja a belső képkészítést. A feszültségek, indulatok így felhalmozódnak, feldolgozatlanul maradnak.

A képernyőt figyelve agyunk elektromos hullámszerkezete is megváltozik. Míg az alvás vagy meditációs állapotokban megfigyelhető folyamatok során agyunk elfordul a külvilágtól és nyitva áll a belső világ hatásainak feldolgozására (hasonlóképp a képzelet, belső képek áramlásakor), s így az alvásból, meditációból pihenten, én-azonosság-érzésünkben megerősödve térünk magunkhoz, addig a képernyő figyelése én-idegen, külső hatásoknak nyit meg bennünket. [Vekerdy Tamás: A képernyők varázsa In Fordulópont (1999): Tévé előtt védtelenül?, Pont Kiadó, Budapest]

A tévé mesecsatornáin sugárzott rajzfilmfolyam túl azon, hogy tartalmilag legtöbbször kusza, agresszív és igénytelen, formailag sem igazán alkalmazkodik a kicsik igényeihez. A gyorsan változó, villódzó képek nem hagynak időt és teret a gyerekeknek arra, hogy fantáziájára, érzelmi feldolgozó munkájára révén belső képeket készítsen. A megszakítás nélkül, órákon át ömlő, újabb és újabb mesék emésztetlenül haladnak át a kicsi elméjén. Nincs mód visszakérdezni, az izgalmas részeket újra és újra átélve, fokozatosan uralni a mesebeli bonyodalmak keltette szorongást.

Az animációs film képi világának is óriási jelentősége van. Az alakok képmásokat hordoznak, a veszélyes állatok, gigantikus férgek, torz emberformák az ösztön-én veszélyes energiáit szimbolizálják, melyet még nem zaboláztunk meg. (Bettelheim). [Békési Sándor: A

kép, amely visszanéz ránk In Fordulópont (1999): Tévé előtt védtelenül?, Pont Kiadó, Budapest]

A virtuális valóságban, a tévéműsorokban többnyire nem a dolgok természetes menetével találkozunk, hanem egy felpörgetett, irreális életritmussal. Egyik pillanatban még az orángutánok életét figyelhetjük meg, a következőben életveszélyes helyzetben vagy éppen egy csillag felé száguldunk. E látott képek megmaradnak bennünk és tovább dolgoznak. Ezek a benyomások sokkal tartósabbak, mint az olvasott vagy csak hallott szöveg. Leginkább akkor, ha a részletek jól kidolgozottak, valóságghűek, a gyermekekben, serdülőkben mélyebb nyomokat hagynak, akik jobban ki vannak e hatásoknak szolgáltatva. A nagy mennyiségű agresszió napjainkban nemcsak az akciófilmeket, hanem a kifejezetten gyerekeknek szánt rajzfilmeket is elárasztja. A képernyőn látottak hatást gyakorolnak érzelmeinkre, a tragédiák részletezése traumatikus hatású is lehet és a valóság téves értelmezéséhez vezet: az erőszak az egyetlen konfliktusmegoldó eszköz. [Ilona János: Négyszögletes látszatvilág In Fordulópont (1999): Tévé előtt védtelenül?, Pont Kiadó, Budapest]

A tévé nézéssel a gyerekek elsősorban befogadni képesek a hatásokat, nem pedig újat teremteni, alkotni. A tévé ugyanakkor nem kellene, hogy ellenségünké váljon, hiszen a hangot és látványt közvetítő média, nagy erejű hatórendszer, amellyel sok mindent elérhetünk: újszerű műveltséget, a kulturális hátrány csökkentését, a tanulás megkönnyítését. A tévének megvan a lehetősége arra, hogy a kultúrát gazdagítsa és vannak is ilyen műsorok, csatornák, ám azzal, hogy egyfajta valóságot teremt, a világot hozza el otthonunkba. S mint minden nagy hatású eszköz esetében a veszélyek száma is jelentős. A televízió sajnos túlnyomórészt olyan világképet közvetít, mely egy tapasztalattal és ítélőképességgel még nem rendelkező gyermek számára torz támpontot nyújthat.

Természetesen a mítoszok is tele vannak véres jelenetekkel, a mesék is harcokkal, csak hogy ebben az esetben szelektíven alkalmazott erőszokról van szó, míg a televízióban ezt felváltotta a futószalagon gyártott, bármely esetben elfogadható erőszak.

Mivel a gyerekek még nem elég érettek a műsorok megválasztására, ez a felelősség a szülőket terheli. A teljes tilalom ugyanakkor csak megnöveli a kíváncsiságot, így különbséget kell tgyünk az értékes és akár káros műsorok közt. Megoldást jelenthet, ha teszteljük a gyermekműsorokat. Legyen a szövege, szókincse érthető a gyermek számára, a beszédtempó követhető. Ne árássa el aránytalanul az agresszív tartalom. Fontos, hogy gyermekünk megértse a benne elhangzott poénokat, és a téma az ő korának megfelelő legyen. Gondoljuk

át, milyen hatást gyakorolnak a látottak a gyermekekre, különösen az akciórajzfilmek esetén. Hiába kerül ki győztesen a gonosszal való küzdelemből a jó, a gyorsan pergő, követhetetlen harci eseményeket megjelenítő képsorok megrázkódtatást okoznak a kicsiknek, mert nem tudják kellően függetleníteni magukat attól, ami történik, hiszen a cselekmény tempója számukra felfoghatatlanul gyors. Sokszor éppen a gonosz szereplő indítékai maradnak érthetetlenek. Sokkal élvezhetőbbek a gyerekek számára azok a rajzfilmek, mesék, melyeknek tartalma valamelyest összhangban van a mindennapi tapasztalataikkal.

A meseolvasás, szabad mesemondás közben a szülő folyamatos kontaktusban van a gyermekkel, észreveszi, ha nem ért valamit, rá tud kérdezni a homályosnak tűnő részletekre. Erre a tévénézés során legfeljebb utólag van lehetőség. A tévé máskülönben akadályozza a családtagok közti kommunikációt, csökkenti a gyermek kreativitását, és sokszor a család számára idegen életszemléletet közvetít. Ha mégis arra kerülne a sor, hogy a gyereket a képernyő elé ültetjük, a gondosan kiválasztott, elejétől végéig lejátszott, lehetőleg visszapörgethető és újra levetíthető video/DVD filmek jóval kevésbé károsak, mint a válogatás nélküli tévénézés. Ilyenformán, ha a gyermek valamit nem értett meg, a túl gyors tempójú szöveg visszatekerhető, könnyebben megérthető. 7-8 éves korig a szülő feladata kiválasztani az alkalmasat, de később is érdemes közösen megtervezni azokat a műsorokat, melyeket a gyerek megnézhet. Fontos tudnunk, mit néz a gyermek, hogy megbeszélhessük, és értékelhessük azt. Ne hagyjuk, hogy passzív szemlélő legyen az apróság, érdeklődjünk kedvenc szereplője, véleménye iránt, hogyan lehetett volna a konfliktust máshogy megoldani, stb. [W. Ungváry Renáta: Elvonókúra a tévé rabjainak In Fordulópont (1999): Tévé előtt védtelenül?, Pont Kiadó, Budapest]

2.4 Az óvodáskorú gyermek, mint befogadó

Az óvodáskorú gyermekek világában az érzelmek vezérlik gondolataikat, és a sajátos világukhoz tartozó élmények, tapasztalatok alapján tájékozódnak. Az óvodáskort az egocentrizmus, az én központúság, gyermekközpontúság jellemzi. A gyermek számára csak az a lényeges és fontos a világból, amiről tudomása van, vagy ami érzelmileg magával ragadja. (Kádár, 2012, 19-42) [W. Ungváry Renáta: Elvonókúra a tévé rabjainak In Fordulópont (1999): Tévé előtt védtelenül?, Pont Kiadó, Budapest]

A gyermek igénye a varázslatra többé-kevésbé animisztikus gondolkodásából ered. Ez azt jelenti, hogy ugyanolyan a kapcsolata az élettelen világgal, mint az élő, emberi világgal. A gyermeknek sokszor nincs is szüksége racionális érvekre, magyarázatokra, mert ezek

érthetetlenek számára. A mese világszemlélete sokkal inkább vigaszt nyújt számára. A racionalitás hatására az „igazi tudás“ kárba vész, a gyermek mélyre temeti magában. (Bettelheim, 2011, 48-55)

Bruno Bettelheim szavaival élve a mesék megtanítják a gyermeket arra, hogy felismerjék az élet magasabb rendű értékeit. (Bettelheim, 2011, 27) A mesehallgatás alkalmával nemcsak a gyermek fantáziája és a szókincse gazdagodik, de ha beleéli magát a hősök szerepébe, tudattalan feszültségeit is feloldhatja. (Fischer, 2009)

Ezért kell megfelelő mesét (műsort) választanunk a gyermekek számára, hogy fejlődni tudjanak és feszültséget oldani.

A mesék lélekre való gyógyhatását Bruno Bettelheim úgy fogalmazta meg, hogy a mesének azért van gyógyító ereje, mert az adott krízisszituációban lévő gyermek, illetve felnőtt a történetet önmagára és a belső konfliktusára vonatkoztatja, így megtalálja a problémáira a megoldást. (Bettelheim, 2011, 29)

A mese gyógyító hatása többek között azon a felismerésen alapszik, hogy minden élethelyzetnek megvan a mesebeli párja. Olyan konfliktushelyzetekbe keverednek a történetek hősei, amelyekkel bárki gyakran találkozhat a hétköznapokban is, és a hős által bejárt út végén a megoldást is megtalálhatja az egyensúlyvesztett helyzetben. A mese olyan történet, amely azt sugallja, hogy az ember bármikor változtathat eddigi életén, meghaladhatja korlátait, félelmeit, és bármikor több lehet annál, mint amit éppen megél. (Boldizsár, 2010, 21-23)

III. A mese

A mese egy epikai műfaj, melynek eredete a mítoszok, mondák és legendákon keresztül az írásbeliség előtti időkre nyúlik vissza.

Fenomenológiai szempontból a mitológia és az elbeszélő irodalom között középen helyezkedik el. A kutatók véleménye megoszlik, hogy a mítosz a mesétől hol választható el. A különböző vallások is hatással voltak a mese kialakulására, amely gyakran a népi hiedelmekkel is keveredik. Éppen ezért a régi mesék még nem gyermekek számára szóltak, hanem inkább felnőtteknek. A mai értelemben vett mese már kifejezetten gyermekeknek szól (gyermekmese) és a végkifejlet legtöbbször pozitív, a jó és rossz szerepe élesen elkülönül. A felnőtt mesék pedig ma már más, új műfajokba sorolhatóak, mint a fantasy, rémtörténetek, stb. habár a mesék között rengeteg az olyan, ami közös ősi gyökerekre épül, mégis népenként a hasonló kultúrkörök között is van eltérés a mese felépítésében és stílusában. A meséket

alapvetően az eredet szerint két nagy csoportra oszthatjuk: „népmese”, mely kezdetben szájhagyomány útján terjedt és szerzője ismeretlen, illetve „műmese”, ahol a szerző személye ismeretes.

A „mese” szó ősi magyar kifejezés az ugor korszakból. Kezdetben monda jelölésére használták és megtalálható többek között a voguloknál és osztjákoknál is (törököknél: masal). A szó a 14. század végén „találós mesét” vagy kérdést jelent, majd a 15. században „elbeszél, kitalált történet, példázat, aenigma” megfelelője lesz. Murmelius 1533-ban megjelent szótárában a fabulát még „beszédnek” fordítja, megkülönböztetve a megtörténtet jelölő „história” kifejezéstől. A mese szó, végül a mai értelmét a 18. században nyeri el.

3.1 A mese kialakulása és története

Tágabb meghatározás szerint már maga a mítosz is mesének mondható, de a mítosznak gyakran van valóság magva és gyakrabban játszódik létező helyszíneken, a történet pedig átszövik az adott társadalom vallásos és hiedelem szemlélete és a népi rituálék. Ezért számos meghatározás elkülöníti a mesét a mítosztól, amelyek szerint mítosz elvilágiasodása, a rituális és szakrális jelleg megszűnése, a hős demitologizálása vezet a mese kialakulásához.

Kerényi Károly kutató szerint: *„Amikor a nagy szertartások egészen kicsivé: elbeszéléssé és odahallgatássá, majd pusztán olvasássá zsugorodtak össze, az élet fenntartás nélkül való beleömlése önfeledt élvezetté, akkor meséről [...] van szó”*

Popper Péter pedig azt írja: *„Ahol a mítoszt mesének tartják, a kultuszt gyermekded játéknak, ott barbárság honol.”*

Más meghatározások szerint a mese közvetlen elődjének a hiedelemmondák tekinthetők.

Néha pedig a mese létrejöttének oka a természeti jelenségek magyarázatának hiánya. Így szólhat eredetmese arról miért sós a tenger, vagy az ősi kagylók maradványai a „balatoni kecskekörmök”, hogy kerültek a tóba. Ezáltal elfogadhatóbbá vált a megérthetetlen.

A középkorban megindulnak a meseátdolgozások és a műmese írások. E korszaknak köszönhetően a lovagi világnak, a legendáknak számtalan új eleme épül bele a mesékbe, mint kóbor lovagok, sárkányok által elragadott raboskodó királykisasszonyok. Megjelenik a kereskedő- és vándordíák-motívum is. 1550-1555-ben Itáliában megjelenik az első korai mesegyűjtemény, a Giovanni Francesco Straparola által összegyűjtött, részint óitáliai novellák átdolgozását, részint eredeti népmeséket tartalmazó könyv *Le piacevoli notti* (Kellemetes

éjszakák) címen. 1637-ben Giambattista Basile adja ki *Pentamerone* címen ötven mesét tartalmazó kötetét.

A klasszicizmus idején pedig az ókori állatmesék ihletik meg olyan írókat, mint La Fontaine. Jelentős mérföldkő, hogy a francia Charles Perrault 1697-ben kiadja *Histoires ou Contes du Temps passé* némileg átírt népmeseegyűjteményét, aminek az alcíme a *Lúdanyó meséi (Les Contes de ma Mère l'Oye)* lett. Perrault szerepe az új műfaj kialakulásában jelentős. Számos már korábban létező népmesét Perrault írt le elsőként és ezen mese verziók váltak az alapértelmezetté, valamint később a Grimm fivérek ezeket dolgozták fel. Ilyen mese például a *Hamupipőke*, a *Hüvelyk Matyi*, a *Csipkerózsika* és a *Piroska és a farkas*.

Aulnoy grófnő tündérmeséi 1700-ban jelentek meg. A mese teljes megbecsülése és irodalmi műfajként való elfogadása sokáig váratott magára. Wieland azt tartotta, hogy kinyomtatni a meséket nem érdemes. A népköltészet kutatója, Herder egészen másképp vélekedett. Az ő könyvének (*Stimmen der Völker in Liedern*) hatására vezethető vissza a népmesék iránti fokozott érdeklődés. Musäus 1782-ben megjelent művében, a *Volksmärchen d. Deutschen*ban értékesnek tartja a mese anyagát, habár a népmeséket átírja. A mese történetének egyik legjelentősebb pontja a Grimm fivérek munkája, amely aztán ösztönzőleg hatott egész Európában a népmesék összegyűjtésében, noha ezeket többé-kevésbé átírták a kor ízlése szerint. [Komáromi Gabriella: Gyermekirodalom. 1999. Helikon kiadó]

A mese nem csak szórakozást nyújt a gyerekeknek, hanem nagyon sok szinten szól hozzá, sokféleképpen gazdagítja életét. Bruno Bettelheim szerint a mese intellektuális szinten gondolkodásra, képzeletfejlesztésre és önismeretre ösztönöz, emocionális szinten nem csak a feszültséget oldja, hanem megtanít valakivel azonosulni is. Szociális szinten alkalmas humán értékek, erkölcsös viselkedés kódjainak megtanítására, valamint, hogy a gyermek elsajátítsa, az elbeszél nyelvét, kifejezési formát, amely ösztönzi egyéb irodalmi alkotás létrehozására is.

3.2 Mese típusai, műfajai

Varázs vagy tündérmese

A tündérmese fogalmát ki más szavaival lehetne megfogalmazni, mint Vlagyimir Jakovlevics Propp mesekutató szavaival: „Varázs mesék olyan műfajú mesék, amelyek valamilyen kár vagy veszteség bevezetésével kezdődnek; vagy valami birtoklásának óhajával; folytatódnak a hős otthonról való távozásával, segítőjével való találkozással, akitől mágikus tárgyakat kap melyek segítségével a keresés tárgyát megtalálja. A továbbiakban az ellenséggel való találkozása szerepel majd visszatérés és üldözés. Ez a kompozíció gyakran

tovább bonyolódik. A hős már visszatérőben van, amikor testvérei szakadékba taszítják. Ezután mégis megérkezik, nehéz problémákon esik át, megnősül és király lesz vagy saját országában, vagy apósáéban. Ez a rövid kompozicionális mag, amely igen sok és nagyos sokféle szüzsé alapját képezi.” Tágabb értelmezésben mágikus vagy varázsmese.

A tündérek népi meseként a magyar kultúrkörben nem jellemzőek. Leginkább hasonló varázsmeseként ismert a csodás szépségű, természetfeletti lények "szépasszonyok" amelyek a Csallóközben és Székelyföldön jegyezték fel. Valamint megemlítendő még a "hattyúlányok" motívuma, amely feltehetőleg görög mítosz eredetű. Új típusú tündérmesék, a 17–18. sz. Franciaországban jelent meg részben írói alkotásként, amelyek aztán gyenge minőségű fordításként terjedtek el hazánkban. A leghíresebb magyar mű tündérmese a Tündérszép Ilona és Árgyélus királyfi.

Az angol fairy tale tündérmese megnevezés a magyar tündérmesénél jóval tágabb fogalom, gyakorlatilag minden klasszikus gyermekmesét magában foglal, függetlenül attól, hogy ténylegesen szerepelnek-e benne tündérek vagy nem. [Magyar Néprajzi Lexikon: Tündér. In Magyar Néprajzi Lexikon. (hely nélkül): mek.oszk.hu.]

Tanmese (fabula)

A fabula latin eredetű és azt jelenti, hogy kitalált történet, mese. Eredetileg prózában majd a 17. századtól La Fontaine munkásságát követően inkább verses formában megírt tanmesék, amelyben többé-kevésbé antropomorfizált állatok vagy ritkábban növények a főszereplők. Így embertől elvonatkoztatva segít megérteni valamilyen erkölcsi vagy vallási tanulságot. A tanmesék a népi bölcsességeket megjelenítő népmese kincset gazdagítják. Legrégibb emlékei a Kr. e. 2. évezredből, a sumer irodalomból maradtak fenn. Ismert az időszámításunk előtti 3. évezredből egy sumer mese: "Mese az okos és a kilenc buta farkasról". Ez a mese iskolai oktatást szolgálhatott és a 10-es számrendszerben végzett összeadásról és annak kommutatív voltáról ad át ismereteket a hallgatójának. Az indoiráni kultúrkör szanszkrit nyelvű állatmese-gyűjteménye, a Pancsatantra a II.-III. századból származik. Ennek perzsa közvetítéssel készített arab nyelvű változata Kalīla wa Dimna. Másik ismert arab tanmeseíró Lokman akinek nevét a Korán 31. szurája viseli. Az európai kultúrkörben a tanmesék fabulák megteremtőjének Aiszóposzt tekintik aki Phaedrus, Babriosz munkásságának köszönhetően vált a középkori Európában közismertté. Az ókorban a fabulák nem tartoztak az irodalmi művek körében inkább az alsóbb osztályok szórakoztatását erkölcsi nevelését, szolgálták.

Magyarországon többek között Heltai Gáspár és Csokonai Vitéz Mihály írt tanmeséket.
[Fabula: In Kulturális enciklopédia. (hely nélkül): enciklopedia.fazekas.hu.]

Állatmesék

Az állatmese nem más, mint minden olyan mese amelyben az állatok emberi tulajdonsággal rendelkeznek, úgy gondolkodnak, beszélnek, cselekszenek, de a mese emberi szereplőjében vagy a hallgatóban vagy a mesemondóban nem keltenek csoda érzetet. Gyökerei ősi mítoszokig nyúlnak vissza. Ezek a mesék kezdetben erkölcsi példázattal, bölcseséggel és oktató, tanító jelleggel bírtak. Ebben a mesetípusban a főhősnek nincsenek segítői. Az 1900-as években az állatmesék nem bölcselkedést vagy erkölcsi példázatot jelentettek, hanem gyakran tartalmaztak kritikát. Magyarországon, kezdeti oktató-tanító jellege miatt lett népszerű. Ekkortájt történetek, vasárnapi szentbeszéd, kalendáriumok, iskolai olvasókönyvek, prédikációk- és szólásgyűjtemények által kerültek a köztudatba. Minden népnek meg van a saját ősi meséi, mítoszai. Az afrikai népmesékben az állatokat a törzsfők irányítják. Az afrikai mesékben Afrikába előforduló számunkra egzotikus állatok a főhősök. (pl.: elefánt, krokodil, oroszán leopárd) Az adott törzs szokásai, hagyománya, határozza meg az állat megítélését. Ezeknek az afrikai népmeséknek témája a nyers erő felett győző ész. Az Orosz állatmesékben a mesék általában az állatok tulajdonságait magyarázza és az állatok közötti viszonyról is írnak. A kelet-európai mesék mindkét nemzet állatmese témáiból vett át. A magyar állatmese kedvelt állatai a medve, róka, farkas, sünn, a macska, kutya, ló, nyúl, egér, béka, oroszán. Legkedveltebb téma ezeknél a mesetípusoknál (magyar állatmese) a farkas-róka, medve-róka szembeállítás, rivalizálás. A rivalizálás állatok és ember, ragadozó-táplálék állat, vadállat és haszonállat között zajlik. Az eredetet magyarázó állatmesék általában okokat és miérteket kutatnak. Erre példa legősibb konfliktus okának keresése, mint a kutya és a macska, macska és az egér viszálykodása. Általában a miért kérdésekre félig tréfás félig elfogadható magyarázatokat kapunk.

A mese típusaihoz tartoznak még: a humoros mesék, a novellamesék, formulamesék, stb. [Mátraházi Zsuzsa - Mese-beszéd, 2012.01.07., 1. szám, 45-46 oldal]

3.3 Bauer Gabriella féle mese meghatározás

„A műelemzés során megkülönböztetünk szereplőket és jellemeket. Az irodalomelméleti meghatározás szerint: az irodalmi műben a jellem a sokoldalúan, összetetten ábrázolt emberalak; aki csak éppen egy-egy vonással jelenik meg, az a szereplő. A gyermekirodalomban a szereplők és a jellemek szétválasztása ennyire nem lehetséges, mert a

kevés szereplő rendszerint külön is egy-egy jellemet szemléltet. Többnyire hősökről beszélünk.” [Bauer Gabriella: Gyermekirodalom, Tankönyvkiadó, Budapest, 1975, 17.old.]

Ezek a hősök csoportosításához különböző kritériumokat tudunk figyelembe venni.

1. Személyek, mint hősök
2. Állatszereplők
3. Állatvőlegények és állatmenyasszonyok
4. Tárgyak, mint hősök
5. A Duna, mint mesehős
6. Történelmi hősök
7. Mitológiai hősök
8. Kitalált lények a posztmodernben
9. Rajzfilmfigurák, mint könyvhősök

3.4 Mese típusai eredet szerint

Népmese

A legősibb műfajok egyike. Írásos emlékek alapján mesék már több ezer éve léteznek, bár korábban nem tekintették külön irodalmi műfajnak őket. Mesével az eredeti, szájhagyomány útján terjedő formájában és irodalmi művekben is találkozhatunk. Az egyes mesék történetét azért is meglehetősen nehéz nyomon követni, mert csak írott formájukban váltak állandó formájú és tartalmúvá.

A magyar népmeséken többnyire egy szűkebb fogalomkört értünk, mint az általános írásbeliséget megelőző, majd sokáig mellőző, népieken átívelő mesék esetében. A magyar népmesék leginkább a feudális paraszti kultúra gyümölcse, noha egyes meséknek akár ókori gyökerei is lehet. A magyar népmesében többnyire hiányoznak a az angol-francia kultúrában megszokott mese lények, mint pl.: gnómok, trollok és tündérek. A csodatételt inkább mágikus képességekkel felruházott, de létező állatok (egér, ló, szarvas, stb.), tárgyak (tű, kalap, malom, stb.) és emberek viszik véghez, amelyek akár átváltozásra is képesek, az ókori istenekhez hasonlóan. Megjelenik még a boszorkány vagy boszorkányszerű mágikus tudású öregasszonyok, valamint az ördög és valamely családtagja. Az ördög szerepe nem mindig egyértelműen negatív, hanem néha a skandináv Lokihoz hasonlóan csalafinta, furmányos, tréfacsinaló. A magyar népmesék többnyire fikatív, helyen, időben valamint személyekkel játszódik, de kivételek itt is vannak, mint a Rátótiak vagy Mátyás király mesék. A kitalált helyszín meghatározásra használt "Óperenciás tengeren túl" kifejezés azonban, akaratlanul is

valós területet jelöl, ami a valószínűleg a "Ober Enns" kifejezésből vagyis "túl az Enns folyón"-ból származik. Az egyik feltételezés szerint a X. századi kalandozó magyarok az Ennsen, az Óperenciás-tengeren túlról hozták zsákmányukat és regényes történeteiket. Más források szerint az Óperencia az "ob der Enns", vagyis az Enns folyón túli Ausztria értelmében használták az alsó-ausztriai Welsben állomásozó magyar huszárok elsőként „távoli hely”, illetve „az ismert terület határa” értelemben.

Az összegyűjtött népmeséket gyakran átírták különböző szerzők, hogy aktualizálják vagy több verzióban fennmaradt meséket egységesítsék. Ezen "javítások" néha nehezítették a mese eredetének kutatását. Ilyen munkákat végeztek a Grimm fivérek, Arany László, Benedek Elek, Illyés Gyula. Ezen mese átíratok habár ismert szerzőhöz köthetőek még sem tekinthető egészen műmesének, mert az eredeti tartalom és mondani való zöme megmaradt.

Műmese

A műmese, olyan mese, amelynek szerzője ismert. Mivel a műmese fogalma, időben illetve földrajzilag és ez által az eltérő kultúrában egy nagyobb területet érint így stílusa és formája is rendkívül szerteágazó. Már időszámításunk előtti századokból származó meséknél is előfordult, hogy fennmaradt a szerző neve, de amíg az írás és olvasás nem volt széles körben elterjedt és használatos, addig számos ilyen mű szájhagyomány útján is terjed. Így fordulhatott elő aztán, hogy az ókori görög Aiszóposz "Farkas és a hét kecskegida" műmeséje később némileg átköltve magyar népesévé vált. Habár a műmeséket az időmúlásával időnként átírhatják, sajátosságánál fogva jobban ellenáll a szájhagyománynál megfigyelhető változásnak.

Szűkebb értelmezésben a műmesét a "modern mese" szinonimájának használják és olyan új keletű meséket értenek alatta, amely művek már csak írásban terjednek és adott esetben nem tartják magukat a klasszikus népmese stílusához és szabályaihoz (például pozitív befejezés). Persze átdolgozások születnek ez esetben is, de ez nem véletlenszerű mint a szájhagyomány útján való terjedés esetén.

Műmeseszerzők pl.: Hans Christian Andersen, Oscar Wilde, akik még főleg felnőttek számára írtak meséket és Lázár Ervin, Csukás István írók akik zömmel gyermekmeséket alkottak. Mielőtt a fantasy műfaj önállósult volna, számos ma már odasorolható könyvet jobb híján modern műmesének kategorizáltak, mint Tolkien Hobbit-ját vagy George Orwell Állatfarmját.

Kortárs mese

Ezt a fogalmat több értelmezésben is szokták használni, akár országonként eltérő módon. A kortárs mesék egyik értelemben véve a meseíróra szokták vonatkoztatni. Olyan meghatározás is ismert, hogy a környezet az klasszikus mese, de a történet vezetése az attól gyökeresen eltér (pl.:Shrek). Vagy a klasszikus mese elemekkel dolgozik, ugyanakkor a modern világunkra való értelmezéssel szolgál. Ritkábban a alaptörténet komor és félelmetes, eltérve ezáltal a klasszikus meseszabályoktól. Azonban más meghatározásban a kortárs jelző a mese történetének idejére és helyszínére értjük. Ez a mese a klasszikus meseszabályokat is elhagyva a jelenkorban játszódik, sokszor valós helyszíneken. Habár sokan a klasszikus meséket előnybe részesítik, a kortárs meséknek megvan az előnye, hogy a gyermekek számára az azonosulás könnyebb, mint Janikovszky Éva műveiben vagy például Csukás István-Gaál Éva "Vakkancs szétréz Budapesten" meséjében. Így mese ma már születhet legkisebb fiú, boszorkány, királylány vagy sárkány nélkül is. Néhány kortárs mese messzebb megy és akár a "jó és rossz" kontrasztját elhagyja, mint a Bartos Erika könyvei. Habár ez egyesek számára vitatott módszer, de e mesék a klasszikus meséhez túl fiatal korosztály számára is megérthető. [A mese és a hiedelemvilág kapcsolata: A Magyar népmesekincs történeti rétegződése és nemzetközi kapcsolata]

IV. Megfigyelés

Szakdolgozatomban, bemutatom, hogy milyen műsorokat sugároznak a gyerekeknek, és milyen pozitív illetve negatív hatást közvetítenek a gyerekek felé. Ehhez a megfigyeléshez, három Tv csatornát veszek alapul. Ez a három Tv csatorna: az RTL klub, az M2 és a TV2.

4.1 RTL klub

Az RTL Klub magyarországi, országos, földfelszíni, kereskedelmi televízióadó, a magyar televíziós piac és a hazai filmgyártás egyik legjelentősebb résztvevője. A Magyar RTL Televízió Zrt. (M-RTL Zrt.) Magyarországon bejegyzett társaság, amely a luxemburgi székhelyű RTL Group konszern tulajdonában van.

A csatorna 1997-es indulásától kezdve a TV2 közvetlen konkurenciája.

Az RTL klub egy országos csatorna, a gyerekeknek szóló műsor mégis nagyon kevés. A hirdetőik korábban hiányoltak egy hétköznapi reggeli gyereksávot az országos csatornáról. Így indult el a „Jó reggelt, skacok!”

4.1.1.,„Jó reggelt, skacok!”

A Jó reggelt, skacok! gyerekeknek szóló műsorblokk az RTL Klub - on. Minden hétköznap reggel 05:55 – kor kezdődik és 07:35-ig tart. Ez idő alatt, a következő meséket sugározzák: Lego Ninjago, Kung Fu Panda, SpongyaBob Kockanadrág.

Lego Ninjago

A Lego Ninjago: A Spinjitzu mesterei (eredeti cím: Lego Ninjago: Masters of Spinjitzu) dán–amerikai televíziós 3D-s számítógépe animációs sorozat, amely a hasonló című Lego játék alapján készült. Amerikában 2012. január 11-én mutatták be. Magyarországon a pilot epizódokat leszinkronizálták, de nem vetítették le, az első évadot 2012. április 4-től az RTL Klub is vetítette a Jó reggelt, skacok! című műsorblokkjában, november 9-től pedig már a második évadot is adja. November 25-től a Megamax is vetíti. A 3. évadot, a Rebooted az RTL Klub 2014 októberétől vetíti. 2015. február 23-tól a Cartoon Network is adja, amely a negyedik évadot országos premierként sugározta.

A Lego Ninjago korhatár nélkül megtekinthető, a Megamax illetve a Cartoon Network csatornákon, az RTL- klubban viszont csak 12 éves kortól, szülői felügyelettel ajánlott.

A korhatár is tükrözi, hogy az óvodáskorban ez az animációs sorozat, nem ajánlott. Ebben a sorozatban, többnyire az erőszak áll a középpontban, négy nindzsa próbálja megmenteni a világot, a fő gonosszal szemben, aki mindent elkövet, hogy a városlakók életére törjön. A négy nindzsa fő feladata az, hogy visszajuttassák őt az alvilágba.

A mesében, a fő feladat az, hogy a jó legyőzze a gonoszt, akárcsak a népmesékben is. A Lego Ninjago-ban az erőszak áll a középpontban, úgy gondolják a szereplők, hogy a minél erőszakosabb fegyver segítségével győzik majd le a gonoszt. A népmesékben viszont az agressziót úgy mond, nem fokozzák, mégis azok a szereplők, akik gonoszul viselkednek, megkapják méltó büntetésüket. Azt számomra az üzenetet közvetíti, hogy mindent csak agresszióval oldhatunk meg.

A mese megfigyelésekor, bennem idegességet és negatív érzéseket váltott ki, nincs ez másként a gyerekeknél sem. Ha reggel ilyen mesével indul a napjuk, úgy vélem, az egész napjuk negatívan hat.

SpongyaBob Kockanadrág

A SpongyaBob Kockanadrág (eredeti cím: SpongeBob SquarePants) amerikai televíziós rajzfilmsorozat, Készítője Stephen Hillenburg, aki korábban tengerbiológus volt. A sorozat a Csendes-óceán egyik lagúnájában, Bikinifenéken játszódik.

A korhatár az RTL klubban a 6 év. Ami a különlegessége, hogy gyerekek és felnőttek körében egyaránt népszerű. Ennek oka valószínűleg az életszerű szituációk humoros formában történő ábrázolása lehet. Sok jelenet zavaros lehet, a gyerekek számára. Mit például a víz alatti tűzgyújtás vagy a víz alatt a medencében fürdés. Továbbá rengeteg olyan utalást is tartalmaz, amelyet csak az idősebb korosztály érthet meg. A színes és látványos jelenetek érdekesek lehetnek a kisiskolások számára. Az óvodás korosztálynak pedig nem ajánlott a megtekintés. A sorozat arról szól, hogy a herkentyűburger nevű étel receptjét meg akarja szerezni Plankton – a fő gonosz -, de SpongyaBob és Patrik, mindent elkövet, hogy ez ne történhessen meg. Vannak benne tanulságos történetek is, de az óvodáskorúak számára bonyolult lehet, megkeresni az összefüggéseket. Ez a gyerekeknek szánt sorozat inkább felnőtteknek való.

Kung Fu Panda

A Kung Fu Panda – A rendkívüliség legendája (eredeti címén Kung Fu Panda: Legends of Awesomeness) amerikai televíziós 3D-s számítógépes animációs sorozat, amely a Kung Fu Panda-filmek alapján készült. A képi megjelenítés részletesen kidolgozott és látványos.

A főszereplők, Po a panda, és az Őrjöngő Ötös: Tigris, Sáska, Majom, Daru és Vipera.

A műsor meglehetősen vegyes kritikát kapott. Többek elmondása szerint nem sok új dogot mutat, erkölcsi közhelyeket hasznosít újra. Nem bántó a gyerekekre nézve, de lenyűgözni se fogja őket.

Az egymást követő epizódok lényege, hogy Po és az Őrjöngő Ötös továbbra is védelmezik a Béke Völgyét a betolakodóktól, ez alatt a Sárkányharcos panda teljesen felnő hivatásához. Az epizódok végén, mindig ők győznek, a gonoszok ellen. Segít ebben nekik Shifu mester, aki Kung Fu-ra oktatja őket.

A Kung Fu – hoz, fel kell nőnie minden szereplőnek. Po, inkább foglalkozik az evéssel, mint sem azzal, hogy kitartóan eddzen, könnyen elcsábul az evés terén, ezért Shifu mester étel segítségével veszi rá, hogy elsajátítsa a Kung Fu-t, ami később nagy hasznára válik. Az epizódok történetei sablon sztorik.

Minden a kitartáson múlik, egy elhatározáson, hogy mennyire akarjuk megvalósítani a célunkat.

Ez az animációs sorozat is tartalmaz erőszakot, de mivel itt nem gépfegyverekről van szó, hanem a szereplők erejéről, ezért számomra nem tűnik annyira erőszakosnak. A végén ismét a jó győz, a gonosz ellen!

4.1.2 Kölyökklub

A Kölyökklub az RTL Klub gyerekeknek szóló műsorblokkja. Korábban a rajzfilmek mellett beszélgető műsor is volt, a műsorvezetője kezdetben Jónás Rita volt, később Ördög Nóra vette át a helyét, és vendégül láttak gyerekeket is. A műsort hétvégénként és ünnepnapokon adják reggel 7.00-tól.

Björn mackó kalandjai

A Björn mackó kalandjai (eredeti címén Bjorn Bear) svéd televíziós rajzfilmsorozat. Az RTL – klubban, korhatár nélkül megtekinthető.

A történet egy mackóról szól, aki gyakran mesterkedik. Sokszor talál egy érdekes tárgyat, amelynek funkcióját még nem ismeri. A szomszédjai és barátai segítenek neki, a tárgyak helyes használatában. Több barátjától kap ismereteket, amelynek során végül mindig megismer egy új dolgot. Nagyon sok segítség kell neki, mire megtanulja a pontos használatot. A barátai is gyakran kevés idejük miatt nem mondják el tisztán a használatát, csak egy-egy funkcióját. Björn mackó végül maga jön rá több funkciót megismerve, hogy kell használni azt a tárgyat. Björn mackó először sokszor másra akar használni egy tárgyat, mint amire valójában való az a tárgy és néha ha meg is ismeri, akkor sem az epizód végén nem megfelelően akarja használni. Példák: A zoknit a fülén használta. A bőrdöngővel a domboldalon csúszkált. A talicskát arra használta, hogy valaki beleül és szállítja.

Nagyon kedves kis mese. Az óvodás gyerekek számára is érthető, könnyen megtanulhatják a tárgyak valódi funkcióit. A gyerekek sokat fejlődnek az által, ha ők is érdeklődőek és nem félnek kérdezni.

Babar

A Babar kanadai–francia televíziós rajzfilmsorozat, amely Jean de Brunhoff 1931-ben megjelent könyvéből készült. A könyv alapja a Burnhoff felesége, Cecile által a saját gyerekeiknek kitalált történet, amelynek hőse Babar, egy fiatal elefánt, aki elhagyja a dzsungelt, bejár egy nagyvárost, majd a civilizáció előnyeinek ismeretével tér vissza a dzsungelbe társai közé. Jean de Brunhoff 1937-ben bekövetkezett haláláig még hat folytatást készített a könyvhöz. Az RTL – klubon 6 éves kortól tekinthető meg.

Babar, miután anyját lelövi egy vadász, elszökik a dzsungelből és egy városban találja magát. Összebarátkozik egy idős hölgygel, aki ruhákat vesz neki és iskolába íratja. Unokatestvérei, Szelesztína és Artúr rátalálnak Babarra a városban és segítenek neki, hogy visszatérhessen az elefántok birodalmába. Amikor az Elefántok Királya mérges gombát eszik és meghal, az elefántok tanácsa megkörményezi Babart, mondván, hogy mivel "emberek között élt és sokat tanult", alkalmas lenne királynak. Babart királlyá koronázzák, feleségül veszi Szelesztínát, és várost alapít. Négy gyermekük születik, akiknek fontos leckéket tanít az életről. Bár az elefántok tanácsa is velük él, Babar tőlük függetlenül, autokratikusan irányít, mintegy jóindulatú diktátorként.

Ez a mese nagyon leköti a gyerekek figyelmét. Babar király minden új rész alkalmával, új kalandokról mesél gyerekeinek, amik nagyon tanulságosak. Nem csak a gyerekek tanulhatnak belőle, hanem a felnőttek is.

Hupikék törpikék

A Hupikék törpikék (eredeti cím: The Smurfs) belga–amerikai televíziós rajzfilmsorozat, amelyet a Hanna-Barbara készített. Az RTL – klubon 2000- től tekinthető meg. Akkor még korhatár nélkül, de ma már hat éven aluliak számára nem ajánlott.

A hupikék törpikék apró, kék, manószerű lények, kik a Hókuszpók által okozott izgalmban élik mindennapjaikat. A kicsi lények mind más és más egyedre jellemző tulajdonságokkal rendelkeznek, nincs kettő, mely hasonlítana egymásra. Egyetlen nőnemű törpike él köztük, Törpilla, ki a kislányok szívébe könnyen beférkőzik. A kisfiúknak viszont választási lehetőségük van, ami az azonosulási folyamatot illeti. Mindenki könnyedén megtalálhatja a kedvencét. A törpök a méretüket tekintve kicsik a gonosz ellenségükhöz, Hókuszpókhoz és a macskájához, Sziamiaúhoz képest, akárcsak a gyerekek a felnőttekhez viszonyítva. A törpök békésen élnék az életüket, ha Hókuszpók nem avatkozna bele folyton. A gyerekek is időnként hasonlóképp élik meg a felnőttek jelenlétét életükben, mikor azok beleszólnak a dolgukba. A mesében a törpöknek mindig sikerül megszökniük Hókuszpók elől, akit nemcsak nem szeretnek, de néha még félnek is tőle, mert az nem csupán elpusztítani akarja őket, hanem megenni.

Minden egyes alkalommal, együttes erővel menekülnek meg Hókuszpók és Sziamiaú elől. Bármennyire is különbözik a természetük, mégis egy a céljuk: hogy segítsék egymást, a bajban.

Garfield-show

A Garfield-show (eredet cím: The Garfield Show vagy Garfield et Cie) amerikai-francia televíziós 3D-s számítógépes animációs sorozat, melyet Magyarországon 2011. december 12-étől sugároznak. Az RTL – klubon hat éves kortól ajánlott.

Garfield, egy imádnivaló macska, aki Jonnal, a képregényrajzolóval él valahol a külvárosban, és Ubult, a szintén szerethető, de ugyanakkor idegesítő kutyát. Normális körülmények közt az emberek feladata, hogy állatokat fogadjanak be, de Garfield esetében ez épp fordítva történik. Ez a lusta, önző, örökké nyugós macska, csak az evésben, alvásban, tévészésben leli örömét. Elképesztően öntelt, szabadságmániás és soha nem engedelmeskedik a gazdájának, kizárólag, ha az megvesztegeti - mondjuk lasagnával. Mindezek ellenére a szíve aranyból van, és soha nem engedné, hogy bántsák Ubult, vagy kedvenc maciját, Micit.

A történetek során, Garfield, a lustasága miatt mindig bajba kerül, de a végére mindent rendbe hoz, és ő lesz a nap hőse.

Yakari

A Yakari (eredeti címén Yakari la toison blanche) francia-belga televíziós 2D-s számítógépes animációs sorozat. Az RTL-klubon, hat éves kortól ajánlott.

Yakari egy bátor kis indián. Barátai Bölényszem és Szivárvány, akik néha nem értenek vele egyet, de mégis jó barátok és összetartanak. Meg akar tanulni lovagolni és ez sikerül is neki. Nagysas egy varázserővel rendelkező madár, aki egy tollával megjutalmazza Yakarit bátorságáért és jóságáért. Miután bebizonyítja a törzsnek is, hogy mennyire bátor és okos, attól a naptól viseli fején a tollat. Nagysasnak köszönhetően meg tanul az állatok nyelvén is beszélni. Az idők folyamán sok állattal találkozik, akiknek segít, és sok állatnak megmenti az életét.

Igaz, hogy mi nem beszélünk az állatok nyelvén, de ez nem jelenti azt, hogy nem segíthetünk rajtuk, vagy akár embertársainkon. Elég akár egy jó szó vagy tanács, azokhoz az emberekhez, akiknek szükségük van rá. A gyerekek is könnyen megérthetik a mesén keresztül, hogy segíteni jó.

4.2 TV2

A TV2 Magyarország egyik országosan sugárzó kereskedelmi televízióadója. 1997. október 4-én kezdte meg adását, három nappal a vetélytárs RTL Klub indulása előtt.

A TV2 egyetlen gyerekeknek szóló műsorblokkja, a TV2 Matiné, amely 1999-ben indult. A műsor hétfőn és ünnepnapokon látható reggel 6.45-től.

TV2 Matiné

A TV2 matiné egy rajzfilmes blokk, amiben a TV2 vetít meséket, rajzfilmeket hétfvégén és ünnepnapokon reggel. 1998-ban indult először Homokvár néven, majd 1999. január 2.-tól simán csak TV2 matiné lett, és a mai napig fut.

Bogyó és Babóca

A Bogyó és Babóca Bartos Erika mesesorozata. Első kötete 2004-ben jelent meg, a történeteket a szerző írja és illusztrálja. A történetek főszereplője Bogyó, a csigafiú, és Babóca, a katicalány.

A Kedd Animációs Stúdió 2009-ben kereste fel Bartos Erikát a Bogyó és Babóca mesesorozat megfilmesítésének ötletével. A könyvsorozat ekkor már 12 kötetet számlált. Az együttműködésből 2010-re született meg a rajzfilm első szériája. A film pontosan a könyveket követi, azonos szöveggel, Bartos Erika által rajzolt figuratervekkel, az Alma Együttes zenéjével. A szereplők mindegyikének Pogány Judit kölcsönözte a hangját, aki így több mint 70 különböző hangszínen szólal meg a mű során.

Bogyó és Babóca, egy erdőben élnek, a többi erdei bogarakkal, rovarokkal. Mindennap kalandba keverednek. Segítenek bajbajutott társikon, de van, hogy ők is bajba keverednek. A gyerekek megtanulhatják belőle, hogy milyen fontos az, hogy segítséget nyújtsunk másoknak. A kalandok rövidek és egyszerűek, a történetek szókincs bővítésre is lehetőséget adnak.

Irány Dínó föld!

Az Irány Dínó föld! (eredeti cím: Harry and His Bucket Full of Dinosaurs) kanadai–angol–amerikai televíziós rajzfilmsorozat,

Harry tudja, hogy ő a legszerencsésebb fiú a világon. Nana, adott neki egy igazán különleges dolgot, ami senkinek sincs, a világ legjobb ajándékát. Ez egy vödör, benne 6 játékdínó, akik életre kelnek és Harry legjobb barátai lesznek.

"Egy, két, há', ugrás!" bele a kék vödörbe és Harry máris úton van Dínó föld felé, egy különleges világba, ahol Harry játéka kétszer akkora, mint ő maga.

Dínó földön, sok olyan dolgot megethet Harry és az ő dínói, amit a való életben nem tehetünk. A mese végére, Harry, mindig rájön, hogy jobb, ha a dolgok úgy vannak, ahogyan az életben, nem pedig, ahogy az ő, Dínó földön, elképzeli.

Ez a rajzfilmsorozat, azt üzeni a gyerekeknek, hogy fogadják el a dolgokat úgy, ahogy az éppen van!

Állatkert a hátizsákban

Az Állatkert a hátizsákban (eredeti címén: Zoboomafoo) amerikai-kanadai televíziós filmsorozat. a TV2 – n, korhatár nélkül megtekinthető.

A sorozat szereplői, Chris és Martin Kratt, a két testvér, akik Ebadtanyára járnak, ahol minden állat megfordul. Itt mutatják be a különböző állatokat minden részben egy témához kapcsolódóan. Nincsenek egyedül, mindig meglátogatja őket Zoboomafoo a szifaka maki, aki ha az Ebadtanyán lévő automatából a képével jelzett részből enni kap, elkezd beszélni. Zoboomafoo minden alkalommal lát egy állatot, de a többieknek kell kitalálni, mi az. Emellett minden részben berepül egy madár, aki az állatsegítők levelét is magával hozza. Emellett, megjelennek a Zoboomafoo otthonának, Zoobooföldnek lakói, akikről Zoboomafoo mesél minden részben.

Ez a filmsorozat, ismeretterjesztő. A sorozatban, különböző állatokat ismerhetünk meg. Megtanulhatjuk, hogyan és mivel kell őket táplálni, hol laknak vagy éppen hogyan néznek ki. A gyerekek sok információt kapnak az állatokról, és ezeket az információkat könnyen hasznosítani is tudják, a gyakorlatban.

Chuggington Pályaudvar

A Chuggington Pályaudvar vagy Chuggington Pályaudvar – Válogatás (eredeti cím: Chuggington) angol televíziós 3D-s animációs sorozat. A TV2 - n korhatár nélkül megtekinthető.

A történet egy képzelt városban, Chuggingtonban játszódik. A történet főszereplői a "vononcok", vagyis Brúnó, Wilson és Koko (később csatlakozik hozzájuk Piper, Hoot és Toot). A három tanonc általában fontos és újszerű feladatokat kap, aminek köszönhetően nagy kalandba keverednek.

A feladatokat a magasabb beosztásban lévő vonatoktól kapják. A vononcokat, mindig figyelmeztetik, hogy hogyan végezzék el a munkát. A vononcok viszont sosem hallgatnak, az idősebbekre, ezét folyton bajba keverednek. A végén persze belátják, hogy már ismét az idős vonatoknak volt igazuk.

A gyerekek felé, azt az üzenetet közvetítik, hogy mindig hallgassanak az idősebbekre, mivel ők már tapasztaltabbak, és csak jót akarnak a gyerekek számára.

4.3 M2

Az M2 magyar közszolgálati tévécsatorna, a Duna Média egyik tematikus csatornája, amely próbaadásait 1971. augusztus 18-án kezdte meg. 2012. december 22-én a 6 és 20 óra közötti sávra gyerekcsatornává alakult (0–12 éves korosztály).

2011-ben Süveges Gergő, az M2 intendánsa bejelentette, hogy az M2-ből gyerekcsatorna lesz, azonban erre az átalakításra 2012-ig várni kellett. Az M2 már változtatott műsorszerkezetén, és sok gyerekeknek szóló/ifjúsági program került a kínálatba, ám a teljesen gyerekcsatornává válása csak 2012. december 22-én valósult meg.

„Az elsődleges, elérendő célcsoport a 0–12 éves korosztály, akiket a reggel 6 órától este 8 óráig tartó műsorsávokban (napi 14 óra) szólítanak meg. A 20 órától kezdődő időszávokban a fiatal értelmiségieknek, kisgyermekes családok felnőtt tagjainak kínálnak alternatívát az igényes tévé nézéshez.” (Ez a műsorsáv egyébként a Petőfi TV nevet viseli 2015. március 15-étől.) December 22-ei megújulásával ez lett az első olyan magyar nyelvű gyerektévé, ahol a műsorokat feliratozzák. Egy évvel később, 2013. november közepén Európa legjobb gyerekcsatornája lett.

Frakk, a macskák réme

A Frakk, a macskák réme magyar televíziós papírkivágásos animációs sorozat, amely 1971-től 1985-ig készült, és forgatókönyvét Bálint Ágnes írta. A sorozat főszereplője Károly bácsi magyar vizslája, Frakk, aki ki nem állhatja Irma néni két cicáját, Lukrécit és Szerénkét.

A történet középpontjában a „kutya-macska” barátság áll. Egy kis kertés házban lakik a két elkényeztetett macska, Lukrécia (fekete) és Szerénke (fehér), valamint gazdáik, Irma néni és férje, Károly bácsi. A két macska nemcsak lusta, de szemtelen is, és Irma nénival ellentétben Károly bácsi nem szíveli túlzottan őket. A baj akkor következik be, amikor Lukrécia elfoglalja Károly bácsi karosszékét. Károly bácsi ettől kezdve egy kutyáról álmodik, aki rendbe tenné a két macskát. Ekkor érkezik meg Frakk, egy vizsla, és azonnal megkezdí a két macska nevelését. Így lesz Frakkból „a macskák réme”.

Ez a három állat egyébként hasonlítanak a csintalan gyerekekre. Állandóan valami rosszaságon törnek a fejüket, de főleg a két macska. A két cica közül Lukrécia a gonoszabb, Szerénke pedig azt hiszem, benne van a nevében szerényebb és butuskább is. De közös vonás is van bennük: lusták és szemtelenek. A másik dolog, hogy nagyon el vannak kényeztetve. Irma néni bolondul értük, de Károly bácsi néha át lát azon a bizonyos szitán, hogy ki(k) a baj legfőbb okozói az egyes epizódokban.

Sebaj Tóbiás

A Sebaj Tóbiás magyar televíziós gyurmafilmsorozat, amelyet Cakó Ferenc rendezett. A forgatókönyvet Csukás István írta. Korhatár nélkül megtekinthető.

A történet főszereplője egy gyurmafigura, akivel különös dolgok történnek, de mindig kimászik a csávából, hiszen segíti találékonysága, és az, hogy mivel gyurmából van, bárhol bármivé át tudja magát alakítani. Így van ez a való életben is. Különböző helyzetekbe keveredünk, de az emberi találékonysággal mindent meglehet oldani. Sokszor nem is tudjuk, hogy mire vagyunk képesek. Úgy mond mi is „átalakulhatunk”.

Pocoyo

A Pocoyo spanyol–brit televíziós 3D-s számítógépes animációs sorozat. Korhatár nélkül megtekinthető.

Pocoyo világában a legkisebbek játékos formában megismerkedhetnek az őket körülvevő mindennapi dolgokkal, színekkel, számokkal, formákkal. A sodró lendületű, szórakoztató sorozat nézői olyan alapértékekkel találkoznak, mint a tolerancia, tisztelet, szeretet, hűség és barátság.

A főszereplő, a mindenre kíváncsi kisfiú, Pocoyo elválaszthatatlan barátai: Elly, az elefántlány, Pato a kacsafiú, Loula a kiskutya, Szundimadár, Szundimadárka, Valentina a kis hernyó és Polip. A népes társaság kreativitásra és interakcióra serkenti a legkisebb nézőket, és a felnőtteknek is garantált szórakozást ígér.

Traktor Tom

A Traktor Tom (eredeti címén Tractor Tom) brit: angol televíziós 3D-s számítógépes animációs sorozat. Korhatár nélkül megtekinthető.

Traktor Tom a Zölldomb tanyán él, gazdájával Fí-vel, Matt-el a segéddel és a többi fantasztikus barátjával. Bármilyen feladat vagy probléma akad, Traktor Tom ott van és segít, sok móka és kaland közepette.

A sorozat szlogenje "Ó Tom, mihez is kezdenék nélküled?"

Az első sorozatban csak Fí és Matt "beszél", a járművek csak motorhangokkal kommunikáltak, a második sorozatban már mindegyik karakter "beszél".

A mese az összetartásról szól, és arról, hogy a barátokra mindig számíthatunk, bármilyen bajba is keveredünk.

Csúrcsavarosdi

A Csúrcsavarosdi (eredeti cím: Kerwhizz) német – angol vegyes technikájú tévéfilmsorozat, amely valós díszletekkel élőszereplős, és 3D-s számítógépes animációs jelenetekkel készült.

Ebben a játékos vetélkedőben három csapat, még hozzá mindig ugyanaz a három küzd egymás ellen. A párosok Copfli és Flipper, ők a sárga színű csapatot alkotják, Pörge és Ormi, akik a kék színű csapatban vannak, valamint Delej és Szörmóka a rózsaszín csapatban. A játékot egy négy körből álló kvízzjáték vezeti fel. Aki több kérdésre helyesen válaszol, az választhat először a verseny során felhasználható tárgyak közül. Egy helyes válasszal megnyerheti még a titkos fegyvert is, ami a versenypálya akadályait segít leküzdeni. A kvíz után, minden csapat beül a "röphajóba", amivel igyekeznek minél hamarabb végigjutni a versenypályán. Az elsőként átérő lesz a játék nyertese.

A vetélkedőben a televízió előtt ülő gyerekeknek is van idejük, hogy válaszoljanak a feltett kérdésekhez. A kérdésekhez mindig társulnak képek is. A kérdéseken keresztül megismerkedhetnek a színekkel, mértani alakzatokkal, számokkal, a kisebb – nagyobb, alatta – fölötte, stb. fogalmakkal. A versenyszellem egész műsor alatt jelen van, így a gyerekek beleélhetik magukat, a szereplők helyébe. A sikerélmény minden műsor végén garantált.

Kalandozások Andyvel

A Kalandozások Andyvel (eredeti cím: Andy's Wild Adventures) brit televíziós filmsorozat. Korhatár nélkül megtekinthető.

A főszereplő, Andy, aki Savanya úr állatkertjében állatgondozó és az ő zseniális macskája, Kip. Ők ketten minden részben elindulnak a csúcstechnológiás Kip járgánnyal, hogy megnézzék hogyan élnek az állatok.

Andy, az állatkert gondozója és parkőre. Kalandozásai során az állatok megfigyeléséhez gyakran használja a rakétahátizsákját, vagy a kezén lévő kütyüt, amivel képes kapcsolatba lépni Kippel, és képes az adott állat méretére zsugorodni.

Kip, Andy feltalálómacskája. Minden epizódban feltalál egy új dolgot, aminek Andy később nagy hasznát veszi. Kalandozások során a Kip járgányban marad, Andy kütyüjén keresztül látja Andy kalandjait.

Savanya úr, Andy főnöke és az állatkert igazgatója. Andyvel egy adóvevőn tartja a kapcsolatot, azon keresztül kéri meg dolgokra.

Andy és Kip, nap, mint nap megismerteti a gyerekekkel az állatokat. Pontos leírást kapnak az állatok kinézetéről, lakóhelyükről, étrendjükről, és minden másról, ami velük kapcsolatos. A gyerekek ez által, játékosan ismerkednek meg a vadon élő állatokkal.

Milo

A Milo, francia televíziós rajzfilmsorozat. A sorozat elsősorban a 3-6 éves korosztályt célozza meg, az M2 – n mégis korhatár nélkül megtekinthető.

Milo, a sárgásbarna bundájú, kíváncsi nyúlfiú, s barátai minden nap új kalandokba keverednek, miközben új dolgokat tanulnak meg az életről, a természetről, a technikáról és sok másról. Egy alkalommal Milo és apukája egy félig megfagyott madárfiókat találnak, akinek a nyuszi gyerek madárházat készít. Egy másik epizódban pedig Milo megtapasztalja, milyen, ha elveszít egy kölcsönbe kapott, nagy értékű tárgyat. Milo-val tart még barátságos édesanyja és édesapja, valamint Thomas és Vincent is.

Milo olyan, akárcsak egy átlagos kisgyerek. Néha bajba keveredik, vagy éppen megijed valamitől, de a szülei ott vannak, és segítenek neki. Milo, nagyon kíváncsi, ezért sokat kérdez. Ezáltal újabb és újabb dolgokat tanul az életről, és arról, hogy hogyan oldja meg a problémáit.

Állatkerti sétány 64

Az Állatkerti sétány 64. (eredeti cím: 64 Zoo Lane) angol–francia televíziós rajzfilmsorozat. Hat éven aluliaknak nem ajánlott.

A főszereplő, elsősorban Lucy, aki egy 6 éves kislány. Lucy az Állatkerti sétány 64. szám alatt lakik, és sok állatbarátja van az állatkertben: Nelson, Georgina, Molly, Giggles és Tickle. Georgina, a zsiráf, minden este segít Lucynak kimászni a játékszobája ablakán. Lucy úgy csúszik le Georgina nyakán, mint a csúszdán. Lucynak minden késő este elmondanak az állatok egy mesét, ami róluk, állat rokonaikról vagy állatismerőseikről szól. Lucy örömmel hallgatja minden meséjüket. Az állatok barátságos, tanulságos és szórakoztató meséket mondanak el. A történet végén Lucy sok mindent tanul tőlük. Minden éjszaka, a lefekvés idején Georgina segíti lefektetni Lucy a játékszobája ablakán keresztül. Végül az állatok jó éjszakát kívánnak Lucynak, majd mindannyian aludni térnek.

A tanulságos történetek, főként a barátságról szólnak. Ha igaz barátunk van, azt meg kell becsülnünk.

Hetedhét Gyerekhíradó

A Hetedhét gyerekhíradó, (vagy eredeti, első nevén Gyerekhíradó) az M2 gyerekhíradója, amely kifejezetten a világot még csak most felfedező, kisebb gyerekek számára készül minden hétköznap. A műsort gyerekek vezetik, és a legtöbb híradóval ellentétben nem élőben, hanem felvételtől megy.

A híradó főleg gyerekeknek szóló témákat dolgoz fel, melyek nem feltétlenül Magyarország, hanem a világ eseményeiről szólnak. Többek között állatok születését, kisebb kulisszatitkokat láthatnak a kis nézők.

A Hetedhét Gyerekhíradót nyári szünetelésének idejére valamilyen alműsor váltja fel. Ebben rendszerint olyan dolgok elkészítését tanulhatják meg a nézők, amelyekhez nem feltétlenül, vagy csak kismértékben szükséges szüleik segítsége.

Ez a műsor, nagyon hasznos a gyerekek számára. Információt kapnak arról, hogy mi történik a nagyvilágban. És mindezt más gyerekek adják át nekik, a képernyőn keresztül.

Egyszer volt... az élet

Az Egyszer volt... az élet (franciául Il était une fois... la vie) egy gyermekeknek készített animációs sorozat. Az Egyszer volt... sorozatok harmadik szériája részletesen bemutatja az emberi test felépítését és működését 26 részben. A sorozat Franciaországban készült 1987-ben. A sorozat az előző szériákban megismert karakterek mellett új szereplőket is felvonultat: a "jó karakterek" a testi működésekben részt vevő sejtek, például a vörösvértestek vagy a fehérvérsejtek, míg a negatív szereplőket vírusok és baktériumok testesítik meg. A sorozat minden részében más és más szerv vagy szervrendszert mutat be, például a szívet vagy az immunrendszert.

A gyerek, ezen a műsoron keresztül, megismerkedhetnek az emberi szervezettel. Nem csak a test külső tulajdonságait, de a belső szervezetet is láthatják a televízió keresztül. Ezáltal megtanulhatják, hogyan védekezhetünk a vírusok és baktériumok ellen, illetve az emberi szervezet működéséről is tanulhatnak.

Összegzés

A média képes helyes magatartási formákat, viselkedési szokásokat, szerepeket átadni, ismereteinket kibővíteni. Ezen pozitív hatások mellett azonban nem szabad megfeledkezni az elkerülhetetlen negatívumokról. Mindezen hatások jelenléte a médianevelő jellegét bizonyítja. Ha pedig nevelő hatása van, ezt felszabad - sőt - fel kell használnia a szülőnek és nevelőknek.

Szakedolgozatomhoz, a megfigyelés módszerét vettem alapul. A megfigyelés alatt, bebizonyosodott számomra, hogy igenis szükséges megválogatnunk - a fejlődés szempontjából - azt, hogy akár gyermekeinket, akár óvodásainkat milyen hatások érik, már kisgyermek kortól.

Három magyar nyelvű csatornát vettem alapul: RTL – klub, TV2 és az M2.

Az RTL – klubban, csak hétvégén sugároznak gyerekeknek szóló műsorokat. Úgy vélem, hogy ezek a műsorok, mégsem gyerekeknek valók. A legtöbb mese agressziót sugall a nézők felé. (Kung Fu Panda, Lego Ninjago, Hupikék törpikék) Ezek a mesék dühöt és idegességet váltanak ki a gyerekeknél, sőt akár a felnőtteknél is. Az RTL - klubon sugárzott mesék, azt az üzenetet küldik a gyerekek felé, hogy a problémákat csak agresszióval oldhatjuk meg. Mivel a gyerek még nem igazán tud különbséget tenni a valóság és a fantázia között, ezért a legtöbb esetben a gyerek maga is ezt teszi, mivel ezt látja a mesékben. Vannak azonban tanító jellegű mesék is (Björn mackó, Babar, Yakari). Ezekben a mesékben megismerkedhetnek a gyerekek a tárgyakkal, állatokkal vagy éppen tanulságos történetet hallhatnak és láthatnak. Ezek a mesék sok pozitívumot közvetítenek a gyerekek felé. Nemhiába, korhatár nélkül megtekinthetők.

A TV2 – n, szintén csak hétvégén láthatóak a gyermekműsorok. Ezek a műsorok, mind korhatár nélkül megtekinthetők. A gyerekek hétvégenként és ünnepnapokon, már reggeltől láthatják a nekik szóló műsorokat - ezek a mesék, tényleg nekik szólnak. A Bogyó és Babóca talán az egyik legkedvesebb mese, mind közül. Főként a segítségnyújtásról szól. A kalandok rövidek és egyszerűek, a történetek szókincsbővítésre is lehetőséget adnak. Hétvégenként sok állattal megismerkedhetnek az Állatkert a hátizsákban című műsor során. Az állatokról való gondoskodásra és szeretetre biztatja őket a két testvér, Martin és Chris.

Az M2 a 0-12 éves korosztályt célozza meg. Nem hiába lett 2013. november közepén Európa legjobb gyerekcsatornája. Mondhatni minden mese, építő jellegű. Az Egyszer volt...

egy élet című műsorban, az emberi szervezettel ismerkedhetnek meg a gyerekek. Pontos leírást kapnak a test kinézetéről, működéséről.

Ezen a csatornán, a gyerekeknek, híradó is készült. A Hetedhét Gyermekhíradó beszámol a nap eseményeiről, főként állatok születéséről, gyermekprogramokról. Továbbá láthatjuk még Milo nyuszi kalandjait, aki mindig akadályba ütközik, de sikeresen megoldja, szülei vagy barátai segítségével. A Kalandozások Andyvel című műsorban, állatokkal ismerkedhetünk meg.

Ezekon a csatornákon különböző mesék és műsorok nézhetnek a gyerekek.

Szülőként és leendő pedagógusként úgy gondolom, hogy a gyerekeknek „fel kell nőniük” a médiához. Mi felnőttek is sokszor tévedünk abban, hogy mi helyes, vagy mi nem az. A gyerekeket óvnunk kell a nem nekik való tévéműsoroktól, mert igen is nagy befolyással vannak a fejlődésükre, értelmileg és érzelmileg egyaránt.

Egy amerikai pszichológusnő mondta: *„Két dologtól féltettem a gyerekeimet a televízió nézés során. Attól, hogy tanulnak belőle, és attól, hogy nem.”*

Резюме

Медіа здатна на сформулювання правильної поведінки, передавати ролі, розширювати світогляд. Але не можна забувати про неминучі негативності, поруч з негативним ефектом. Присутність всіх цих ефектів доказує важливість засобів масової інформації у вихованні. Якщо має вплив на виховання, то лише можна використовувати, навіть і потрібно батькам і вихователям.

До моєї тези використовувала цей метод спостереження. Під час спостереження для мене був доказом, що потрібно вибрати із точки зору еволюції те, щоб на наших дітей чи вихованців дитсадочок дії не впливали з раннього дитинства. Я взяла до уваги три угорські канали: RTL klub, TV 2, M2.

На RTL klub лише у вихідні дні передають програми для дітей. На мою думку, ці програми не для дітей. Більшість казок передає агресію в сторону глядачів. Kung Fu, Panda, Lego-Ninjago, Ці казки спричиняють гнів і дразливість не лише у дітей, але навіть у дорослих. На цьому каналі казки передають до дітей те, що вирішити проблеми можна тільки агресією. Оскільки дитина не може зробити різницю між реальністю і фантазією, тому, більшість дітей робить те, що бачить у казці. Є такі казки, які вчать дітей (Björn masko, Babar, Yakari). У цих казках діти можуть ознайомитися із предметами, тваринами, машинами і т.д. Ці казки мають позитивні наслідки. Недарма ці казки без обмежень віку.

На TV 2 також лише у вихідні дні можна побачити програму для дітей. Ці передачі також без обмежень віку. Діти в ці дні можуть з ранку до вечора дивитись передачу для них. Ці казки справді для них. Vagyo és Babosa - це самі найдорожчі казки серед усіх казок. В цій казці іде мова про допомогу, врятування. Пригоди короткі і прості, розповіді дають змогу на розширення мовлення.

У вихідні дні також можуть ознайомитися з багатьма тваринами під час передачі програми Állatkert a hátizsákba. Двоє братів у програмі наполягають дітей, щоб вони любили тварин і доглядали за ними. Martin és Chris TV2 передають.

Казки дітям від 0 - 12 років. Недарма у листопаді 2013 року став найкращим дитячим каналом у Європі. Можна казати, що кожна казка конструктивного характеру. У передачі Egyszer volt ... egy élet, програми діти можуть ознайомитися з людським організмом. Передають точний опис людського тіла, про його роботу. На цьому каналі передають новини дітям. Програма Hetedhét hirado передає новини дня, в основному

про народження тварин та про дитячі програми. Можемо побачити на цьому каналі Milo nyuszi, про зайця, який усе стикається з проблемами, але все вирішує позитивно. У програмі Kalandozások Andivel, можуть ознайомитися з тваринами. На цьому каналі діти можуть ознайомитися з різними казками.

Я, як мама, будучий педагог, думаю, що дітям треба вирости до медіа. Ми взрослі, часто що добре, а що погано. Дітей треба захистити від тих передач, які передаються не для них тому, що це впливає на їх розумовий і фізичний розвиток.

Американський психолог казала " Від двох речей боялася коли діти дивилися телевізор - від того що вчать з нього, і від того що не вчать".

Felhasznált szakirodalom

1. Bauer Gabriella: Gyermekirodalom, Tankönyvkiadó, Budapest, 1975, 17.old.
2. Békési Sándor: A kép, amely visszanéz ránk In Fordulópont (1999): Tévé előtt védtelenül?, Pont Kiadó, Budapest
3. Dr. Kósa Éva: A média szerepe a gyerekek fejlődésében, 6. old.]
4. Dr. Kósa Éva, Vajda Zsuzsanna - Szemben a képernyővel, Eötvös József Könyvkiadó, 1998
5. Ilona János: Négyszögletes látszatvilág In Fordulópont (1999): Tévé előtt védtelenül?, Pont Kiadó, Budapest
6. Komáromi Gabriella: Gyermekirodalom. 1999. Helikon kiadó
7. Marie Winn - Gyerekek gyerekkor nélkül, Gondolat kiadó, Budapest, 1990, 296. old.
8. Mátraházi Zsuzsa - Mese-beszéd, 2012.01.07., 1. szám, 45-46 oldal
9. Neil Postman – Eltűnőben a gyermekkor, (fordította: Nemes Attila) New York, Vintage Books, 1994.]
10. Vekerdy Tamás: A képernyők varázsa In Fordulópont (1999): Tévé előtt védtelenül?, Pont Kiadó, Budapest
11. W. Ungváry Renáta: Elvonókúra a tévé rabjainak In Fordulópont (1999): Tévé előtt védtelenül?, Pont Kiadó, Budapest
12. Magyar Néprajzi Lexikon: Tündér. In Magyar Néprajzi Lexikon. (hely nélkül): mek.oszk.hu.
13. Fabula: In Kulturális enciklopédia. (hely nélkül): enciklopedia.fazekas.hu.